УХВАЛЕНО
Рішення Вченої ради
Вінницького національного
аграрного університету
2026 рік

ПОЛІТИКА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В АКАДЕМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Вінницький національний аграрний університет (ВНАУ) визнає вагому роль штучного інтелекту в сучасній освіті та забезпечує умови для його безпечного й результативного впровадження у навчальний процес. Мета – встановити засади, правила та практичні рекомендації щодо етичного й відповідального застосування інструментів штучного інтелекту (ШІ) в освітньому середовищі. Документ сформовано з дотриманням вимог Законів України «Про вищу освіту» та «Про академічну доброчесність» (від 18.12.2025 № 4742-IX), а також відповідно до норм Положення про академічну доброчесність ВНАУ.

1.2. Ця політика спрямована на впровадження прозорих правил та орієнтирів щодо застосування ШІ в Університеті для дотримання академічної доброчесності, покращення якості навчання та стимулювання інновацій. Документ стандартизує етичне використання технологій штучного інтелекту в освітньому, науковому та адміністративному процесах. Дія цієї політики є обов'язковою для всіх учасників академічної спільноти: науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, адміністративного персоналу, а також інших осіб, які використовують ресурси Університету та технології ШІ.

1.3. Використання ШІ має бути відкритим і зрозумілим для всіх учасників освітнього процесу.

1.3.1. Впровадження штучного інтелекту покликане забезпечити розвиток передових та інноваційних підходів до навчання і проведення досліджень.

1.3.2. Усі процеси, пов'язані з використанням ШІ, повинні бути прозорими та зрозумілими для всіх учасників академічної діяльності.

1.3.3. Використання ШІ має відповідати етичним і правовим стандартам та вимогам Університету, а також чинному законодавству.

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Штучний інтелект (далі – ШІ) технології, що дозволяють комп'ютерним системам виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту, такі як навчання, міркування, формування, аналіз тощо.

Академічна доброчесність – це сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності, відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» та Положення про академічну доброчесність ВНАУ.

Інструменти ШІ – програмні продукти та сервіси, що використовують технології ШІ, такі як чат-боти, генератори тексту, аналізатори даних тощо.

3. ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ШІ В НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

3.1. Академічна доброчесність – використання ШІ має відповідати принципам відкритої науки, доброчесності та об'єктивності наукових досліджень.

3.2. Прозорість – при використанні ШІ в науковій діяльності обов'язковим є визначення впливу ШІ на результати наукової діяльності.

3.3. Доступність та рівноправність – сприяння правильному використанню ШІ в наукових дослідженнях Університету.

3.4. Безпека та захист даних – необхідність забезпечення захисту персональних даних науковців та результатів їхнього дослідження.

4. ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1. Штучний інтелект є сучасним інструментом, тому розглядається університетом як можливість для вдосконалення академічної діяльності, оскільки інструменти ШІ можуть бути допоміжними засобами для підтримки навчання та викладання, для покращення наукової діяльності та автоматизації адміністративних процесів в Університеті.

4.2. ШІ може бути використано науково-педагогічними працівниками для вдосконалення освітнього процесу в таких напрямках:

4.2.1. Створення персоналізованих освітніх траєкторій для студентів на основі їх індивідуальних потреб та успішності.

4.2.2. Використання ШІ для автоматизації рутинних завдань, таких як пошук літератури та аналіз даних.

4.2.3. Аналізу та оцінювання виконаних робіт здобувачами вищої освіти за допомогою антиплагіатних систем.

4.2.4. Пошуку нових ідей для формування практичних завдань відповідно до профілю спеціальності.

4.2.5. Автоматизованої перевірки граматики, структури, стилю власних письмових робіт.

4.3. ШІ може бути використано для підтримки освітнього процесу здобувачами вищої освіти в напрямках:

4.3.1. Організації самостійного навчання, розвитку навичок письма, вдосконалення стилю висловлювання та розширення лексичного запасу.

4.3.2. Проведення дискусій, обговорення та аналізування ідей «співрозмовника».

4.3.3. Створення мультимедійних матеріалів (презентацій, відео, зображень та ін.).

4.3.4. Аналізу великих обсягів даних у власних дослідженнях та ін.

5. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШІ У НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

5.1. У науковій діяльності ШІ може бути використаний для підготовки та написання наукових робіт, в тому числі дисертаційних, що допомагає науковим дослідникам оптимізувати час, аналізувати великі обсяги даних у різних наукових областях та підвищувати ефективність досліджень, зокрема:

5.1.1. Аналіз великих масивів даних та їх моделювання.

5.1.2. Автоматизація досліджень та експериментів.

5.1.3. Генерація та аналіз наукових текстів.

5.1.4. Візуалізація даних та результатів досліджень.

5.1.5. Аналіз тенденцій, процесів, виявлення трендів, впливів та закономірностей.

5.1.6. Розробка прогнозів та наслідків щодо досліджуваних процесів та явищ.

5.1.7. Оптимізація процесу рецензування наукових робіт з метою запобігання дублювання та підвищення відкритості та ефективності наукових досліджень.

5.1.8. Створення систем пошуку та генерації нових ідей та методів вирішення наукових проблем фундаментального та прикладного характеру.

6. ЕТИКА ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

6.1. Всі співробітники та здобувачі вищої освіти у ВНАУ підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності в своїй професійній і освітньо-науковій діяльності, яка в тому числі містить інформацію про використання технологій ШІ.

6.2. Університет рішуче виступає проти будь-яких проявів неправомірного використання технологій ШІ та підтримує створення освітньо-наукового середовища, побудованого на прозорості, доброчесності, поваги до інтелектуальної власності та високих стандартах наукової етики.

6.3. Використання ШІ для автоматичного створення навчальних та наукових робіт, які не є результатом особистої праці студента чи науковця, заборонено.

6.4. Університет активно впроваджує технології для виявлення плагіату та шахрайства, зокрема через використання систем для перевірки академічних робіт на унікальність.

6.5. Використання технологій ШІ в академічній діяльності повинно базуватися на таких етичних принципах:

6.5.1. Усі учасники академічної діяльності повинні використовувати ШІ для підтримки, а не для обману чи порушення етичних норм, зокрема, при підготовці навчальних та наукових робіт.

6.5.2. Використання технологій штучного інтелекту для технічної роботи (оформлення, вирівнювання, перефразування власної ідеї, структурування тощо) не є порушенням академічної доброчесності.

6.5.3. ШІ повинно бути використано таким чином, щоб усі учасники мали розуміння того, як технології працюють і як приймаються рішення, особливо в освітньому процесі.

6.5.4. Всі особи, які використовують ШІ, повинні нести відповідальність за його застосування та результати.

6.5.5. Критично оцінювати коректність оформлених штучним інтелектом запитів при виконанні завдань.

6.5.6. Вказувати, що було використано технології ШІ, із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну програму (інструмент) ШІ відповідно до частини четвертої статті 8 Закону України «Про академічну доброчесність».

6.6. Використання ШІ не повинно порушувати авторські права та принципи академічної доброчесності, зокрема:

6.6.1. Використання ШІ для генерації текстів без належного цитування джерел вважається плагіатом, а оприлюднення результатів, згенерованих штучним інтелектом, як власних без розкриття цього факту – недоброчесним використанням результатів, згенерованих штучним інтелектом, відповідно до статті 29 Закону України «Про академічну доброчесність».

6.6.2. Здобувачі вищої освіти повинні чітко вказувати, які частини їхніх робіт були створені за допомогою ШІ.

6.6.3. Науково-педагогічні працівники повинні розробляти завдання, що сприяють розвитку критичного мислення та запобігають надмірному використанню ШІ.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА КОНТРОЛЬ

7.1. ШІ-системи, що використовуються в академічному процесі, повинні забезпечувати високий рівень безпеки та конфіденційності даних. Усі персональні дані здобувачів вищої освіти, викладачів та співробітників Університету мають бути захищені від несанкціонованого доступу відповідно до вимог законодавства та політики безпеки Університету.

7.2. У разі виявлення порушень етичних норм або академічної доброчесності при застосуванні технологій ШІ, Університет вживає заходів щодо усунення негативних наслідків відповідно до чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів.

7.3. Відповідальність за дотримання політики несе кожен користувач:

7.3.1. Користувачі несуть відповідальність за результати, отримані за допомогою ШІ.

7.3.2. Користувачі забезпечують захист персональних даних учасників академічної діяльності при використанні ШІ.

7.3.3. Університет забезпечує навчання та підтримку для здобувачів вищої освіти і викладачів з питань використання ШІ.

7.3.4. Університет залишає за собою право перевіряти академічні роботи на наявність плагіату та неправомірного використання ШІ.

7.3.5. У разі виявлення порушень цієї політики, до винних можуть бути застосовані дисциплінарні заходи, а також заходи академічної відповідальності, визначені відповідно до видів порушень і санкцій, установлених Законом України «Про академічну доброчесність».

7.3.6. Університет забезпечуватиме регулярний моніторинг та оцінювання ефективності використання ШІ в освітньому процесі. Ця політика буде регулярно оновлюватися відповідно до нових наукових досягнень, технологічних змін та вимог законодавства.